

482. *Aphodius (Copriformorphus) scrutator* (HERBST, 1789) (Coleoptera: Scarabaeoidea) w Bieszczadach

Aphodius (Copriformorphus) scrutator (HERBST, 1789) (Coleoptera: Scarabaeoidea) in the Bieszczady Mountains

KEY WORDS: Coleoptera, Scarabaeidae, *Aphodius scrutator*, first record, the Bieszczady Mts., Poland.

W ostatnim czasie pojawiły się informacje o nowych stanowiskach *Aphodius scrutator* (HERBST) na południu Polski. Dotychczas stwierdzano ten gatunek w Sudetach Wschodnich i Beskidzie Wyspowym (BURAKOWSKI i in. 1983: Kat. Fauny Pol., XXIII, 9, 1-294), Beskidzie Wschodnim (BUNALSKI, SZWAŁKO 1989: Przegł. zool., 33, 2: 55-60), Wyżynie Małopolskiej (BIDAS 2004: Wiad. entomol., 23, 4: 245-246). Ostatnio dane uzupełniono o nowo odkryte stanowiska w Beskidzie Wschodnim (Tylawa) i Beskidzie Zachodnim (Wojkowa) (BIDAS, CIEŚLAK 2006: Wiad. entomol., 25, 3:183).

Aphodius scrutator to gatunek łowiony w odchodach bydłowych, preferujący ciepłe stanowiska. Stanowi on istotny składnik koprofauny Europy Południowej. W Polsce obserwowany jest sporadycznie. Obserwacje dotyczące jego występowania dowodzą, że ogranicza się ono do stanowisk rozlokowanych wzdłuż południowych granic Polski.

Autorzy w jednym przypadku obserwowali, a w drugim odłowili okazy *A. scrutator* na terenie Bieszczadów. Nowe stanowiska stanowią uzupełnienie wiedzy o areale jego występowania. W obu przypadkach chrząszcza obserwowano na odchodach bydłowych (*Bos taurus* L.).

– Bieszczadzki Park Narodowy, Przełęcz pod Brzegami Górnymi ad Wetlina (UTM: FV04), 4 VIII 2007, teren wypasu bydła; zaobserwowano około 10 exx. (wykonano jedynie dokumentację fotograficzną).

– Żubracze ad Cisna (EV95), 5 VIII 2007 – 13 exx., miejsce wypasu bydła, leg. P. ZIĘBA et M. DWORAKOWSKI.

Okazy dowodowe oraz dokumentacja fotograficzna znajduje się w zbiorach autorów.

Przemysław ZIĘBA, Lublin

Mateusz DWORAKOWSKI, Białowieża

483. Potwierdzenie występowania *Heterocerus parallelus* GEBLER, 1829 (Coleoptera: Heteroceridae) w Polsce

Confirmation of the occurrence of *Heterocerus parallelus* GEBLER, 1829 (Coleoptera: Heteroceridae) in Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Heteroceridae, *Heterocerus parallelus*, records, saline habitats, halobiont, Beskid Zachodni Mts., Wielkopolska-Kujawy Lowland, Poland.

Spośród około 300 opisanych dotąd gatunków skupionych w rodzinie różnoróżkowych (Coleoptera: Heteroceridae) z Europy wykazano 34, a z Polski 11. Ich rozmieszczenie na terenie kraju nie jest dobrze poznane – obecność przynajmniej dwóch z nich wymaga potwierdzenia nowymi danymi (BURAKOWSKI i in. 1983: Kat. fauny Polski, XXIII, 9: 1-294). Niedawno ukazał się obszerny artykuł z nowymi stanowiskami sześciu gatunków z tej rodziny (PRZEWOŻNY i in. 2006: Wiad. entomol., 25 (2): 79-87). Poniżej podajemy dwa kolejne stanowiska, potwierdzające współczesne występowanie w Polsce *Heterocerus parallelus* GEBLER, 1829:

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Giebnia ad Janikowo (UTM: CD05, 52°46'37"N, 18°07'04"E), solnisko na zapleczu Janikowskich Zakładów Sodowych (obecnie „Janikosoda” S.A.) zlokalizowane przy podstawie osadników szlamów poprodukcyjnych; na szlamistym pobrzeżu rowu odciekowego w zespole mannicy oddalonej i solirodu zielonego (*Puccinellio distantis*-*Salicornietum brachystachyae*), 29 IX 1982 – 2 exx., leg., det. et coll. M. STACHOWIAK;
- Beskid Zachodni: Marszowice ad Gdów (DA42, 49°54'18"N, 20°15'27"E), nad rzeką Rabą, ad lucem, 15 VI 2007 – 3 exx. (♂♂), leg. P. BUCZYŃSKI, det. et coll. M. PRZEWOŹNY.

Mierzący od 4,8 do 7,6 mm *H. parallelus* to największy krajowy przedstawiciel Heteroceridae (DRECHSLER 1979: [W:] FREUDE H., HARDE K. W., LOHSE G. A. (red.): Die Käfer Mitteleuropas, Bd. 6. Diversicornia. Goecke & Evers, Krefeld: 296–305). Gatunek ten jest halobiontem spotykanym na pobrzeżach morskich i niektórych solniskach śródlądowych w południowo-zachodniej części Palearktyki. Z Polski notowano go dotąd dwukrotnie: z Poznania (SZULCZEWSKI 1922: Prace Kom. Mat.-Przyr. PTPN, B, 1 (3-4): 183-243) i Zegrza koło Warszawy (TENENBAUM 1937: Pol. Pismo ent., 14-15: 336-345). Ze względu na fakt, że są to bardzo stare dane, oraz że oba stanowiska nie były solniskami, wiarygodność danych o obecności *H. parallelus* w Polsce opatrywano znakiem zapytania (BURAKOWSKI i in. 1983: Kat. Fauny Pol., XXIII, 9: 1-294). PAWŁOWSKI i współautorzy (2002: [W:] GŁOWACIŃSKI Z. (red.): Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. IOP PAN, Kraków: 88-110), umieścili go na „Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce” z kategorią DD (dane niepełne).

Przytoczone przez autorów dane rozwiewają wątpliwości o obecności *H. parallelus* w Polsce. Występowanie tego gatunku na solnisku w Giebni koło Janikowa potwierdza też jego preferencje środowiskowe. W tym miejscu należy nadmienić, że znad Raby także znane są solniska (między innymi w odległych o zaledwie kilka kilometrów od Marszowic Łęzkowicach), gdzie chrząszcz ten prawdopodobnie znajduje dogodnie dla siebie warunki egzystencji.

Marek PRZEWOŹNY, Wydz. Biologii UAM, Poznań
Mieczysław STACHOWIAK, Kat. Kształt. i Ochr. Środ. UTP, Bydgoszcz
Paweł BUCZYŃSKI, Zakł. Zool. UMCS, Lublin

484. Nowe dla Pojezierza Mazurskiego gatunki lyszczynkowatych i ścięrowatych (Coleoptera: Nitidulidae, Mycetophagidae)

Nitidulidae and Mycetophagidae (Coleoptera) new for the Masurian Lake District

KEY WORDS: Coleoptera, Mycetophagidae, Nitidulidae, synanthropic beetles, new records, Masurian Lake District, NE Poland.

Notatka ma na celu uzupełnienie wiedzy na temat rozszedlenia w Polsce pięciu ekspansywnych gatunków chrząszczy, których obecność w kraju odnotowano w ostatnim dwudziestolecu. Wszystkie wymienione taksony są nowymi dla Pojezierza Mazurskiego. Zastosowano następujące skróty nazwisk: LB – L. BOROWIEC, RG – R. GAWROŃSKI, PJ – P. JAŁOŚZYŃSKI, AL – A. LASON, AO – A. OLEKSA.

NITIDULIDAE

Carpophilus marginellus (MOTSCHULSKY, 1858)

- Małdyty (UTM: DE17), 24 VI 2005 – 1 ex., 13 VI 2006 – 1 ex., złowione w siatkę entomologiczną w locie, przy zabudowaniach gospodarskich, leg., det. et coll. RG;